

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

PERIODICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÁ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ARREU.
NÚMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.
Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger, 18.

LA CATASTRÓFA.

La primera autoritat de la província vā agafar l' escombra.

Ja era hora de que fessin neteja en lo Saló de Cent.

Aquella pols en que molts dels regidors passats se confonian; aquelles trenyinas finament teixidas per algunes aranyas de la majoria, tot havia de desapareix, y tot ha desaparescut del primer cop d' escombra.

Barcelona no ha fet lluminarias, y no per falta de ganas, sino perque ha cregut que per aquella gent era mal enguanyat gastar una sola gota de cera.

En canvi ja veurán com ni l' bisbe, á pesar dels favors que n' té rebuts, se recorda de ferlos cantar unes absoltas.

Era la nit del diumenge al dilluns.

Apesar de que ja l' cor los deya que á cala ciutat hi eran de massa, com que passavan los días y las setmanas, alguns se figuraven que l' s deixarian al puesto per llavor.

S' havian arribat á creure qu' eran inmortals.

Y l' s més aquella nit ván somiar.

¡Ay! Tots eran gent de barra y somiavan truytas.

**

Somniava en Fontrodona que l' s pous de Moncada s' convertian en minas de Champagne; l' espuma anava pujant y sobreixia.

Somniava en Batllori que l' barri d' Hostafrancs se declarava independent del resto d' Espanya, y que á n' ell, los burois del fielato l' proclamaven rey.

Somniava l' Iglesias ab la cara de'n Fontrodona ficada dintre de un roullo d'or, semblant á la cara de una unsa de perruca.

Somniava en Cuyás que feyan cristiána sense pagar drets de batisme á una partida de blat de moro, y qu' ell servia de padri.

Somniava en Catalá que l' elegian lo primer sastre de Barcelona, lo sastre més elevat, per la senzilla rahò de que l' Ajuntament en plé l' nombrava sastre dels gegants.

Tots somiavan una cosa ó altre.

Algú per un fenómeno estrany de la fantasia veia que l' carril de Fransa passava pel carrer d' Aragó sobre rails d'or macis, y algú altre s' figurava, que las ayguas que l' Ajuntament havia de cedir á n' en Giraudier se transformavan en una cascada de plata fosca.

Pero darrera del somni vā venir la realitat.

Y la realitat vā ser que á una mateixa hora vā compareix á casa de cada hú d' ells, un municipal portant un ofici.

Tots ván llegirlo y tots ván tornarse grochs com la cera.

Allá haurian vist als Xanxes y Quimenas y Gutierres invariablement, ab lo barret de prestigi á las mans, notant aquella trasmudació y exclamant:

—Sr. rechidor le pasa á Vd. alguna cosa de particular.

—¡Ay! Responian tots ells: ho preguntas y acabas de darmela la bola?

Los Gutierres, los Xanxes y l' Quimenas, sense tornar resposta, corrian cap á la cuina, agafaven las cetrilleras y tornayan tots decidits, exclamant:

—Tome Vd. oli: es la manera mejor de vomitarla.

D' això vē sens dupte que Barcelona diguès:—Vaja, ja han begut oli.

La notícia vā corre per la ciutat més depressa que la resolució de certs expedients que tenian qua.

A Barcelona l' hi vā semblar que l' hi treyan un pés de sobre.

Es natural: l' hi treyan al Sr. Fontrodona.

Quina llàstima, deya un amich dels suspesos, que no s' haya resolt la creació de un nou cementiri!

Verdaderament tots ells haurian pogut estrenarlo.

Se l' s hauria alsat un monument en forma de patxa de blat-de-moro. A cada grà s' hi hauria consignat lo recort de un dels seus mèrits.

Ván adormirse y are no hi ha més remey qu' enterrarlos entre l' s impenitens.

Ni siquiera l' s queda l' consol de anar á descansar entre l' s seus electors.

Se creu que darrera dels regidors, vindrà una neteja d' empleats.

Alguns s' han quedat tremolant.

Jo sé d' un que deya:

«Quan vejas la barba de'n Fontrodona cremar, posa l' tèva á remullar.»

Aquest no es pas lo Sr. Tort y Martorell.

Lo Sr. Tort y Martorell no té necessitat de demanar, per quan, segons n' asseguran de bona tinta—la tinta que s' gasta á la casa gran—lo Sr. Fontrodona vā endurserse n' dintre d' una de las butxacas del sobre-todo.

Sembla que té l' propòsit de deixarlo sobre l' màrmol de una de las calaixeres del seu quartó, entre varias figuretes de porcelana.

Are no falta sino que l' Ajuntament nou fassa olvidarnos del vell.

Lo sistema es ben senzill.

Tot consisteix en rentar-se ben bé las mans, y ensenyar al públic l' ayuga que resulti.

P. DEL O.

SANT JOSEPH.

Ja hi som! Cóm passan los anys! Sembla talment ahir, y te, ja l' tornem á tenir á sobre. Si no hagués arrecat jo mateix cada dia l' full del calendari americano, creuria que ha passat algun mes desapercebut.

Sant Joseph! Lo meu sant, l' dia que sembla hauria de esperar ab mes alegria, y francament, sols pensant ya tinch febra. Y que no hi ha escapaderó: cada any es lo mateix. ¡Qué hi farem! L' haig de esperar impossible, plé de valor y sanch fredal! Demà ja l' tinch sobre. Nada: sacrificuemnos! Pensare ab Guzman el Bueno.

Perque se n' formin una idea, l' s vull explicar cóm celebro jo generalment lo dia del meu sant. Aquí va la ressenya del any passat.

Comensin perque m' tinch de estar tot lo dia á casa, com un estaquirot, per anar rebent las visitas. De bon demà los noys acompañnats per las criadas veuen á pendre xocolata: l' menjador s' ompla de nebots, cosinets, fills de cunyats y cosins, en una paraula vē tot lo requeté de la parentela, que ja l' s dich jo que n' hi ha per llogarhi cadiras, perque ab las de casa no n' tinch prou per tots. L' un no arriba á taula, posémihi un coixí, l' altre vol estar al costat de la tia, aquell plora, l' de mes enllà gemega, ningú està quiet, tots se bellugan. Se

ESQUELLOTS.

Lo primer dels nostres esquellots l' hém de dedicar al Sr. Fontrodona.

Si en mitj de sa desgracia hi ha alguna cosa que puga consolarlo, es l' agrahiment de tota la premsa satírica.

Ahi seriam molt desagradits si no reconeguessim qu' ell y las seves calsas curtes nos han fet guanyar més pessas de dos, que la Seca no 'n fabrica en un any.

Miri Sr. Fontrodona. *

Nosaltres ja havíam triat un terreno per fernes una casa al Ensanche.

Pero varem deixarlo corre, perque l' terreno indicat estava situat al carrer de Aragó, y com que vosté vā aprobar allò del carril, no tenim pit per aixecarla.

De manera que si no haguès sigut aquesta circumsancia, en just agrahiment de la riquesa que 'ns ha valgut lo poder posarlo en caricatura á las primeras eleccions de regidors lo presentariam.

May siga si no per consolar al nostre dibuixant, que desde que vosté ha deixat de servirli de modelo, no sab de que fer mánigas.

Recomaném á tots vostés la suscripció qu' en la administració de la Campana de Gracia s' ha obert per socorre al poble de Puig-cercòs.

La véu de la caritat nos crida.

Y aquesta vegada la véu de la caritat parla català.

A Madrit treballa una senyora, Miss Zœo, artista que vola.

En lo que vā de temporada l' empresa ha recaudat més de 12,000 duros.

Jo coneix ex-concejals qu' encare volan més que aquesta Miss!

Molts d' ells vān volar desde casa seva al Ajuntament, y are han volat desde l' Ajuntament a casa seva.

Quan hi ha guanyat l' empresa?....

Respecte de aquest punt no tinch datos per afirmarlo y no m' embolico.

Vels'hi aquí un cas que, segons diuhem, ha succehit à Boston (Estats Units).

Hi havia un pastor protestant que vā rebre la visita de dos joves que desitjavan contreure matrimoni.

Lo pastor era amable y vā tractar de complairels, por lo que, després de la forma de rúbrica, vā deixarlos casats.

L' espós vā entregar un bitllet de 50 dollars perque 's cobrés los drets, que pujaven 5 dollars, tornantli 45 dollars en plata.

A las pocas horas lo pastor vā haver de fer un pago valentse del bitllet, lo qual vā resultar fals.

Los dos joves eran uns moneders falsos que varias vegades s' havian valgut del mateix sistema, es á dir, s' havian casat per posar en circulació l' producto de la seva industria.

Encare hi ha més:

'L qui feya 'l paper de núvia era un home disfressat de dona.

Resulta donchs que eran falsificadors de bitllets, de matrimoni y de sexes.

Ha sortit la primera entrega de la novelia *El registro de policía*, editada per Verdaguer ab gran lujo ilustrada ab cromos y escrita per E. Vidal Valenciano y J. Roca y Roca, segunt l' argument del celebrat drama del mateix títol.

Es una obra que no necessita ser recomenada.

Passin per ca'n Lopez, que allá podrán veure la primera entrega y deixalhi la suscripció.

Quan vā venir l' ordre de suspendre al Ajuntament, una comissió de aquest era á Madrit á negociar no sé què del Parque.

A veure are si tornará.

Perque es de creure que allá ahont vā agafarla, la noticia vā deixarla freda.

Entre dos ex-regidors:

—Ja ho véu, nos han destituit.

—No, res de destituit: nos han suspés.

—Pitjor que pitjor, això vol dir que quedém penjats com los penjous de rahims.

Un refran:

De Moncada al Cementiri, del Cementiri al carrer de

Aragó, del carrer de Aragó al pou, y del pou á la forca.

La noticia de la suspensió del Ajuntament vā coincidir ab la noticia de l' assassinat del emperador de Russia.

Los municipals de caball estavan esparverats.

Si 'ls amichs del mérit verdader se decideixen á honrar la memoria del Sr. Fontrodona, jo 'm permetré donarlos una idea.

Poden alsar una estàtua de D. Ignaci, ab uns pantalons...

—Certs?

—No senyors, al contrari, llarchs, llarguissims, ab róssech.

Se necessita que tingan róssech, y que Barcelona l' aguantí.

A Madrit estan á punt de celebrar ab una festa 'l centenari de Calderon de la Barca, y la comissió nombrada ha convidat á l' industria catalana á anar á honrar las lletras.

Desde aquest moment que contin ab la mèva adhesió.

Algú diu:

—Are que 'ns necessitan ja 'ns ne farán de festas á Madrit. En cambi si 'ls aném á demanar protecció á la industria 'ns responen: «Pide más que un catalán.»

A n' això respondrem que no sabém si 'ns necessitan ó no; lo que casi podém assegurar es que ab l' industria catalana ó sense l' industria catalana, ells farán més ó menys bê la festa del Centenari.

Nosaltres no ho mirém baix aquest punt de vista. Calderon de la Barca es una gloria nacional y Catalunya ha de ser la primera que déu honrarla.

L' industria y las lletras vān unides. La nació mès industrial es la nació mès civilizada; la nació mès civilizada es la mès instruïda.

Apart de això l' apartament de Catalunya, 'ls librecambistas que no 's paran en barras, l' interpretarian com una prova de impotencia.

Nosaltres creyém qu' hém de anar á Madrit y hém de demostrar lo que pot y lo que val l' industria catalana.

QUÈNTOS.

En una tertulia un senyor demana un vás d' aigua, y l' amo de la casa dona órdre al criat.

Aquest compareix al poch rato ab una safata, ab lo vás plé d' aigua y altres vasos vuuts.

—Y are? Perqué portas aquests vasos? pregunta l' amo.

—Ay, ay, respon lo criat: son pels senyors que no vulgan beure.

Un metje es molt aficionat á anar á cassar; pero no toca may.

Un dia sortia ab los seus companys, y aquests se proposavan ferli matar alguna cosa.

Al alsarse un pessa, aquests cridaven:

—Sr. Doctor... Llebra... llebra.

Lo metje apuntava, tirava y la llebra fugia, tranquila com si tal cosa.

—Sr. Doctor... Perdiu... Perdiu...

Un altre tiro, y la perdiu vola que vola..

—Sr. Doctor... Guatlla... Guatlla...

Y 's tornava á repetir la mateixa escena.

Per últim un bromista vā veure un gafarró y vā cridar:

—Sr. Doctor... Malalt... Malalt.

Lo metje tira, y aquella vegada matá al aucellet.

Un mestre d' anglés renyava á un seu deixeble perque no sabia la llissó.

—Gandull l' hi deya. Sab en que consisteix que 'ls inglesos tenen temps per tot?

—Prou que ho sé, vā respondre l' alumno. Cóm qu' ells no han de apendre l' anglés!..

L' intim amich de un marit molt complascent, dias endarrera, vā moure un escàndol sobre la conducta de la seva dona.

Després de algunes insinuacions, sense resultat, vā dirli plé d' indignació:

—¡Cóm! un home com tú, tant digne, tant honrat pot viure ab una dona que t' enganya, ab una dona qu' està á punt de donarte un fill que segons diuhem no es tèu.

Lo marit, protestant lleugerament:

—Ja veuras noy, exageran... exageran..

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.

Prima-tres pitjor que tinta!
Déu te'n guardi, car lector.
Casi bê fora millor.
anarse'n al quatre-quinta.
Hu-dos-tres ball de la terra
del porró y la barretina;
quan la dona està que trina
fá una quarta que m' aterra.
Es lo tot de ma xarada
una testa coronada.

BENVINGUT.

II.

Si ha un xich total la paella
la neboda de l' Ayñés,
no té pas la culpa ella,
la dos-hu que ho ha dos-tres.

PAU SALA.

ENDEVINALLA.

Lo qui la fá no la vol,
qui la véu no la desitja,
y 'l qui la tè no la vol
per més que dins d' ella estiga.

UN REOLETO.

TRENCA-CLOSCAS.

TACA NEGRA.
Ab aquestes dues paraules formar lo nom de una ciutat espanyola.

DOMINGO MARTI.

TRIÀNGUL.

Primera ratlla una mida catalana; 2.ª un personatge de la Passió; 3.ª Una part del cos humà; 4.ª Una carta y 5.ª una consonant.

FUIG FEYNA.

CONVERSA.

—Llegeix aquesta carta, Genaro.
—Salao, noy! Es lletra de dona... De qui es?

—Endavína'u.

—Al ménos digam de abont vē

—Pero que vols que 't diga, si entre tú y jo ja ho hem dit tot.

LO DEL LLORREGAT.

TERS DE SÍLABAS.

•
•
•
•

Substituir los punts ab sílabas que la primera ratlla diga un nom de dona; la segona 'l diminutiu de un altre nom de dona y la tercera 'l nom de una ciutat catalana.

UN REOLETO.

GEROGLIFICH.

PUJADA

RAC-RIC-RATA

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NÚMERO.

1. XARADA 1.ª—Malaltia.
2. IDEM 2.ª—Vosté.
3. MUDANSA.—Gil, fil, mil.
4. ENDEVINALLA.—Cor.
5. QUADRAT DE PARAULAS.—Li or na
Or xa ta
Na ta lia
6. QUADRAT NUMÉRIC.—4 5 3 9
9 3 5 4
5 4 3 9
3 9 4 5
7. LOGOGRIFO NUMÉRIC.—Romani.
8. GEROGLIFICH.—Deu sobre totes las coses.

Barcelona. Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 23.

ATENTAT CONTRA 'L CZAR DE BARCELONA.

TELÉGRAMA DE LA PLASSA DE SANT JAUME.—Lunes, 14 de Marzo. «Ha ocurrido un atentado contra el Czar de Barcelona. El hecho tuvo lugar á las primeras horas de la mañana en el momento en que el Czar se disponía á pasar revista á sus fieles concejales. Arrojaronle primero una bomba construida por un herrero de Tejada que mató á algunos individuos de su escolta y destrozó los brazos de la poltrona del Czar. Salio éste, en cuyo instante, una segunda bomba que estalló á sus pies, lo arrojó al aire. Conducido á la calle de Pelayo espiró á los pocos momentos.»